

JÄDERS BRUK

Första gången Jäder med säkerhet nämns i skrift är 1329. År 1340 donerade fru Margareta Röriksdotter delar av området till Julita kloster. 1358 skänkte hennes svägerska fru Ramfrid Bengtsdotter sin kvarn vid forsarna till Julita. När klostrets egendomar drogs in till kronan av Gustaf Vasa överfördes Jäder till kungsgården i Arboga. Vid kungsgården anlades ett stuteri, sedermera flyttat till Strömsholm, och Jäders holme användes som stobete. Gustaf Vasa anlade 1551 Sveriges första vapenfaktori, Arboga faktori, på Jäder, för att åstadkomma en inhemsk vapentillverkning och minska det utländska beroendet.

Vid Arboga faktori smiddes vapen och rustningar, bland annat till hovet, t.ex. Erik XIV:s paradrustning. Under 1600-talet övergick man mer och mer till civil produktion. Jäders Bruk fick sitt uppsving 1639, då Hans Krusbart tog över som faktor. Därmed upphörde bruket att vara ett kronobruk. Bruket ärvdes av släktingar, ofta på spinnsidan. Bland de mer bemärkta fanns Krusbarts måg, Peter Schaeij och Wilhelm Neuman, adlad Mannerstråle.

1917 testamenterades Jäders Bruk till sex delägare. På 1920-talet lades bruksdriften

ned, men jord- och skogsbruket bestod. År 1965, då antalet delägare ökat dramatiskt, såldes jord och skog till Domänverket, och herrgården friköptes av en sonson till en av 1917 års delägare. Dennes dotter sålde herrgården 1996 och 1 mars 2004 övergick herrgården till nuvarande ägare.

HERRGÅRDEN

Enligt en karta från 1642 fanns "Krusbarts gård" på den plats där den nuvarande herrgården är belägen. Wilhelm Schaeij lät bygga en tvåvåningsbyggnad med säteritak på samma plats. Efter en kort tid brann denna ned, men återuppfördes på samma grund. Den karolinska herrgården kompletterades med två fasta flyglar under empiretid (ca 1830).

1883 rev Märten Holmstedt den gamla herrgården för att ge plats till den nuvarande, som stod färdig 1885. Vem som var arkitekt är okänt, men ritningarna finns på Arkitekturmuseum. Den nya herrgården i

italiensk villastil var ursprungligen ockragul med mörkbruna snickerier. Sin nuvarande färg fick byggnaden på 1930-talet. Flygelbyggnaden är från 1700-talets första hälft.

RENOVERING

Fastigheten rymmer huvudbyggnad, flygel, magasin, brygghus, orangeri, lusthus, ett så kallat fasanhus samt lekstuga. Parken är 2,2 hektar stor. Samtliga byggnader är i stort behov av renovering, liksom parken. Efter ägarskiftet 1 mars 2004 är både flygeln och huvudbyggnaden privatbostäder. En genomgripande renovering har påbörjats. Vatten-, värme- och avloppsledningar är genomgående utbytta. Tidigare värmdes husen med olja, men numera har husen bergvärme. Åtta hål har borrats och tre värmepumpar installerats. Det läckande taket är nu tätt. Även invändigt sker fortlöpande renovering. Upprustningen av parken har också påbörjats. Renoveringen kommer att fortsätta de närmaste åren. Målsättningen är att göra en historiskt riktig renovering, som samtidigt skapar ett hus möjligt att leva i.

EVENEMANG PÅ JÄDERS BRUKS HERRGÅRD

Jäders Bruks herrgård är idag privatbostad, men vi vill på olika sätt göra herrgården tillgänglig för allmänheten.

I vinterträdgården är caféet öppet sommartid lördagar och söndagar klockan 12-17 med hembakade kakor, färska bullar och matiga smörgåsar.

Vi har också öppet under Jädersbruksdagarna första helgen i september och arrangerar traditionell julmarknad helgen före första advent. Under Arboga konstroda vid pingst ställer konstnärer från Arboga ut på herrgården.

Vi tar emot grupper året runt för kaffe med hembakat bröd, luncher med mera efter överenskommelse. Vi berättar då gärna om herrgårdens och brukets historia.

Vi arrangerar bröllop, middagar och endagskonferenser i matsalen och vinterträdgården. Lokalerna kan också bokas för exempelvis minnesstunder.

För mer information eller bokning, kontakta Jäders Bruks herrgård, 732 96 Arboga, ring 0589-104 18, eller besök vår hemsida, www.jadersbruk.se

PRIVATHEM MED BESÖKSMÖJLIGHETER

HERRGÅRDSCAFÉ

Besökare är välkomna till herrgårdscaféet med ingång från östra gaveln. Öppet sommartid lördagar och söndagar klockan 12-17.

Övriga tider stängt för besökare.
Parken är ej öppen för allmänheten.

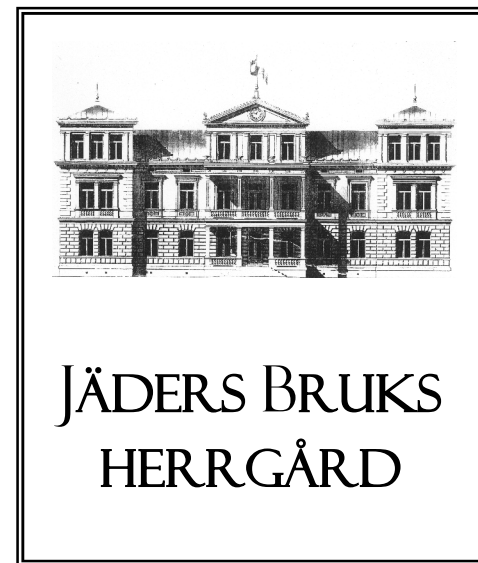
VÄGBESKRIVNING

Från Arboga: Åk mot Fellingsbro/ Lindesberg ca 3 km, sväng vänster vid skylt Jädersbruk.

Från Västerås: E18 mot Oslo. Vid trafikplats Jäder, avfart 119 Lindesberg/Medåker. Sväng vänster mot Arboga. Efter 600 meter sväng höger vid skylt Jädersbruk

Från Örebro: E18 mot Västerås. Vid trafikplats Jäder, avfart 119 Lindesberg/Medåker. Sväng vänster mot Arboga. Efter 400 meter sväng höger vid skylt Jädersbruk.

www.jadersbruk.se

HERRGÅRDSCAFÉ

BRÖLLOP, MIDDAGAR,
ENDAGSKONFERENSER

GRUPPER ÅRET OM

TRADITIONELL JULMARKNAD

ÖPPET UNDER KONSTRUNDAN
OCH JÄDERSBRUKSDAGARNA

www.jadersbruk.se